യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ-പ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 101

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ചിന്മാത്രമേവ പുരുഷസ്തദേവേത്ഥമവസ്ഥിതമ് .
ചിന്മാത്രവ്യതിരേകേണ കിമന്യദുപപദ്യതേ .. 1
തച്ചാവദാതമാകാശം തന്മയേ ദ്രഷ്ട്യ ദൃശ്യതേ .
താവന്മാത്രം ജഗദതോ ഹേയോപാദേയധീഃ കുതഃ .. 2
ന വിദ്യതേ പരോ ലോകോ ബാർഹസ്പത്യസ്യ യസ്യ തു .
വിദോ൭ന്യത്തസ്യ കിം സാരം രാഗദ്വേഷാവതഃ കുതഃ .. 3
ഇഷ്ടാനിഷ്ടദൃശോ രാഗ/+ദ്വേഷാ+ദ്വേഷാഃ കിമാത്മകാഃ .
സംവിദ്വ്യോമമയേ സ്വപ്നേ ജഗദാഖ്യേ൭ങ്ഗ കഥ്യതാമ് .. 4
ഇദം ഹേയമുപാദേയം വേതി സംവിത്ഖമാത്മനി .
നിർമലേ നിർമലം ഭാതി കേവാത്ര തദതദ്ദൃശൗ .. 5
സംവിന്നരോ൭മരോ നാഗഃ സംവിത്സ്ഥാവരജംഗമമ് .
ഭാവാഭാവാദയോ൭സ്യാബ്ധേസ്തരങ്ഗാവർതവൃത്തയഃ .. 6
സംവിദാകാശമേവാഹം ഭവാനപി ജനാ അപി .
മ്രിയാമഹേ നോ കദാചിത്സംവിത്കില കദാ മൃതാ .. 7
സംവിദോ നാസ്തി സംവേദ്യം സ്വയം സംവേദ്യതാമിതാ .
ചിത്ത്വാദതോ വിശാലാക്ഷ ദ്വിതൈകത്വേ ക്വ വാ സ്ഥിതേ .. 8
സംവിന്മാത്രാദൃതേ തസ്മാദ്ഭൂതം കിമിവ കഥ്യതാമ് .
കഥ്യതാം മ്രിയതേ തച്ചേത്തദദ്യേമേ കുതോ വയമ് .. 9
വാദിനഃ സൗഗതാദ്യാ യേ യേ ലോകായതികാദയഃ .
സംവിദാകാശമുത്സൃജ്യ യന്മന്യന്തേ തദുച്യതാമ് .. 10
സംവിദാകാശമേവൈതത്കേനചിദ്ബ്രഹ്മ കഥ്യതേ .
കേനചിത്പ്രോച്യതേ ജ്ഞാനം കേനചിച്ഛൂന്യമുച്യതേ .. 11
കേനചിന്മദശക്ത്യാഭം കേനചിത്പുരുഷാഭിധമ് .
കേനചിച്ച ചിദാകാശം ശിവ ആത്മാ ച കേനചിത് .. 12
ചിന്മാത്രമേവമപ്യുക്തം യാതി ന ക്വചിദന്യതാമ് .
യസ്മാത്സ്വയം തദേവൈവമാത്മാനം വേത്തി നേതരത് .. 13
ചൂർണതാം യാന്തു മേ൭ങ്ഗാനി സന്തു മേരൂപമാനി ച .
കാ ക്ഷതിഃ കാ ച വാ വൃദ്ധിശ്ചിദ്രൂപവപുഷോ മമ .. 14
മൃതാഃ പിതാമഹാദ്യാശ്ചിന്ന മൃതാ സാ മ്രിയേത ചേത് .
തജ്ജന്മ നൈവ നാമ സ്യാദസ്മാകം മൃതസംവിദാമ് .. 15
ന ജായതേ ന മ്രിയതേ സംവിദാകാശമക്ഷയമ് .
ഭവേത്കഥം കഥയ കിം കിലാകാശസ്യ സംക്ഷയഃ .. 16
ജഗദ്രൂപൈകകചനമവിനാശി ചിദമ്ബരമ് .
ഉദയാസ്തമയോന്മുക്തം സ്ഥിതമാത്മനി കേവലമ് .. 17
ജഗദ്ഭാനം ദധദ്വാഹം ചിന്നഭഃസ്ഫടികാചലഃ .

അനാദിമധ്യപര്യന്തഃ സ്വച്ഛ ആത്മനി തിഷ്ഠതി .. 18
യഥാ യഥാന്ധകാരേണ പ്രേക്ഷ്യമാണം പ്രണശ്യതി .
കിമപ്യങ്ഗാഭ്രചക്രാഭം തഥേദം വിശ്വമാത്മനി .. 19
യഥാമ്ബുധിഃ സ്വയം യാതി തോയാദ്യാവർതകാദികമ് .
സ്ഥിതോ ദധത്തഥൈവേദം ചിദാകാശോഽങ്ഗമാത്മനി .. 20
ചിന്മാത്രമേവ പുരുഷഃഖ് ഖവത്-സ-ച-ന നശ്യതി .
കദാചനാപി തദ്വ്യർഥം യന്നശ്യാമീതി ശോകിതാ .. 21
ദേഹാദ്ദേഹാന്തരപ്രാപ്തൗ നവ ഏവ മഹോത്സവഃ .
മരണാത്മനി കിം മൂഢാ ഹർഷസ്ഥാനേ വിഷീദഥ .. 22
മൃതശ്ചേന്ന ഭവേദ്ഭൂയഃ സോഽത്രാപ്യുപചയോ മഹാൻ .
ഭാവാഭാവഗ്രഹോത്സർഗജ്വരഃ പ്രശമമാഗതഃ .. 23
മരണം ജീവിതം തസ്മാന്ന ദുഃഖം ന സുഖം യതഃ .
നാസ്ത്യേവൈതച്ചിദാകാശഃ കിലേത്ഥമഭിജൃമ്ഭതേ .. 24
മൃതസ്യ ദേഹലാഭശ്ചേന്നവ ഏവ തദുത്സവഃ .
മൃതിർനാശോ ഹി ദേഹസ്യ സാ മൃതിഃ പരമം സുഖമ് .. 25
മൃതിരത്യന്തനാശശ്ചേത്തദ്ഭവാമയസംക്ഷയഃ .
ഭൂയഃ ശരീരലാഭശ്ചേന്നവ ഏവ തദുത്സവഃ .. 26
കുകർമ+ഭ്യോഽഥ ഭീതിശ്ചേത്സാ സമേഹ പരത്ര ച .
താനി മാ കാർഷ ഭോസ്തസ്മാല്ലോകദ്വിതയസിദ്ധയേ .. 27
മരിഷ്യാമി മരിഷ്യാമി മരിഷ്യാമീതി ഭാഷസേ .
ഭവിഷ്യാമി ഭവിഷ്യാമി ഭവിഷ്യാമീതി നേക്ഷസേ .. 28
ക്വ നാമ ജന്മമരണേ ക്വ ഭവാഭവഭൂമയഃ .
സംവിദാത്മകമേവേദം വ്യോമ വ്യോമ്നി വിവർതതേ .. 29
സംവിദാകാശമാത്രാത്മാ പിബ ഭുംക്ഷ്വാസ്വ നിർമമഃ .
ആകാശകോശകാന്തസ്യ കുത ഇച്ഛോദയസ്തവ .. 30
സ്വപ്രവാഹബലോദ്യുക്തദേശകാലവശാദിതാൻ .
ഭാവാൻഭുങ്ക്തേഽഭയോ ഭവ്യഃ പാവനാൻപാവനാദപി .. 31
മധ്യമധ്യഗതാന്ദോഷാന്ദേശകാലവശോദിതാൻ.
അനാദൃത്യാന്തരേവാസ്തേ സുപ്തധീരവഹേലയൻ .. 32
ന ദുഃഖമേതി മരണാത്സുഖമേതി ന ജീവിതാത് .
നാഭിവാഞ്ഛതി ന ദ്വേഷ്ടി സ തദാസ്തേ വിവാസനഃ .. 33
മരണജീവിതജന്മജരത്തൃണാ-
ന്യവിമൃശന്വിഗതേച്ഛമവാസനഃ .
വിദിതവേദ്യ ഇഹാജ്ഞ ഇവോദിതോ
വസതി വീതഭയസ്ത്വചലോ യഥാ .. 34

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പര-മോപ-ദേശോ നാമൈ/കാധിക/ശത-തമഃ സർഗഃ .. 101 ..
ഓം
****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
28.12.2023